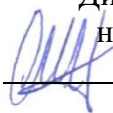

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ
Кафедра угорської філології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор українсько-угорського
навчально-наукового інституту
 _____ Олександр ШПЕНИК
«26» червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	014.02 Середня освіта. Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)
Освітня програма	Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін – угорська)
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	угорська

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта предметної спеціальності (спеціалізації)** (за наявності) **014.02 Середня освіта. Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)** освітньої програми «Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін – угорська)».

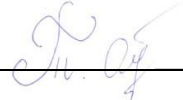
Розробники: Талабірчук О.Ю., кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
угорської філології

протокол № 10 від «24» червня 2025 року

Завідувач кафедри Зикань Х.І.

Схвалено науково-методичною комісією Українсько-угорського навчально-наукового інституту
протокол № 5 від «24» червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Оксана ТАЛАБІРЧУК

© Талабірчук О.Ю., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	5	6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 3,3	Лекції:	
	30	4
	Практичні (семінарські):	
	30	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	30	112

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є засвоєння студентами необхідної сукупності знань про світову літературу XIX століття доби романтизму та реалізму, а також літературу кінця XIX та поч. XX ст.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

Спеціальні (предметні) компетентності (СК)

СК 2. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання іноземної мови (або мови національної меншини України) та зарубіжної літератури (або інтегрованого курсу літератури національної меншини України та зарубіжної літератури) на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК 4. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах державною мовою, іноземною мовою (або мовою національної меншини України), володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

СК 5. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, загальної і мовленнєвої культури учнів, їхньої моралі, міжкультурної толерантності, ціннісних орієнтацій у сучасному полікультурному суспільстві.

СК 6. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу текстів.

СК 7. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з іноземної мови (або мови національної меншини України) та зарубіжної літератури (або інтегрованого курсу літератури національної меншини України та зарубіжної літератури).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 8 Вступ до літературознавства
- ОК 16 Історія угорської літератури
- ОК 17 Історія світової літератури (історія літератури Стародавнього світу)
- ОК 17 Історія світової літератури (Антична література)
- ОК 17 Історія світової літератури (літ-ра Середньовіччя та Відродження)
- ОК 17 Історія світової літератури (Бароко та Просвітництво)

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін — угорська)», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.	РН1
Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	РН11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіти основами професійної культури, здатність створювати, редагувати й перекладати тексти професійного змісту державною та мовою національної меншини України.	РН16
Пояснювати специфіку перебігу літературного процесу різних країн культурному контексті, характеризувати літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, інтерпретує художні твори класики й сучасності.	РН 17
Застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	РН 18
Порівнювати мовні та літературні факти, явища, оригінали творів (мови яких вивчаються) й українські переклади іншомовних художніх текстів, визначає їхні подібності й відмінності.	РН 19
Забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.	РН 20
Використовувати гуманістичний потенціал іноземної мови (або мови національної меншини України) та зарубіжної літератури (або літератури національної меншини України у вітчизняному й світовому контексті) для формування духовного світу юного покоління громадян України.	РН 21
Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання іноземної мови (або мови національної меншини України) та зарубіжної літератури (або інтегрованого курсу літератури національної меншини України та зарубіжної літератури) в базовій середній школі.	РН 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є залік, модульний контроль, поточні оцінки за знання; усні відповіді на практичних заняттях.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна та письмова.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
8	10	12	12	10	8		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	50	7	50
Презентація			1	10
Реферат	1	10		
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається із теоретичних питань. Модульна контрольна робота проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які виконали всі види практичних завдань. За чотири теоретичні питання максимальна кількість балів – 40. Результати модульної контрольної роботи сумуються із балами, отриманими впродовж практичних занять та оцінювання самостійної навчальної діяльності у ході поточного оцінювання: 60+40=100 балів.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені кафедрою. Без такого покращення принаймні до показника не менше 35 балів він до семестрового контролю не допускається.

Критерії оцінювання курсової роботи (проєкту) (у разі потреби)

Не передбачено навчальним планом.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

За результатами модульних контролів визначається підсумкова рейтингова оцінка. Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. У разі, якщо здобувач

бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. Однак оцінка за залік не може бути меншою ніж оцінка, яку здобувач отримав за результатами модульних контролів та усних відповідей. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, залік складають обов'язково. До заліку допускаються ті здобувачі, рейтингова оцінка яких за два модульні контролі складає не менше 35 балів. Залік проводиться в усній формі. На залік виносяться теоретичні питання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на заліку здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за залік вноситься у відомість обліку успішності.

Оцінка «відмінно (А)» (90 – 100 балів) ставиться, якщо здобувач прочитав всі зазначені в списку художньої літератури твори, в повному обсязі та відповідно до вимог засвоїв лекційний матеріал, опрацював матеріал практичних занять та теми, винесені на самостійне опрацювання; вміє оперувати літературознавчими термінами та поняттями, орієнтуватися у світовому літературному процесі, вміє проводити типологічні паралелі й знаходити зв'язки між літературними явищами та здійснювати літературознавчий аналіз художніх текстів.

Оцінка «добре (В)» (82 – 89 балів) ставиться, якщо здобувач прочитав 90 % зазначених в списку художньої літератури творів, не повністю засвоїв лекційний матеріал, майже в повному обсязі опрацював матеріал практичних занять та теми, винесені на самостійне опрацювання; вміє оперувати літературознавчими термінами та поняттями, орієнтуватися у світовому літературному процесі, вміє проводити типологічні паралелі й знаходити зв'язки між літературними явищами та здійснювати літературознавчий аналіз художніх текстів.

Оцінка «добре (С)» (74 – 81 бал) ставиться, якщо здобувач прочитав 80 % зазначених в списку художньої літератури творів, засвоїв не весь лекційний матеріал, не в повному обсязі опрацював матеріал практичних занять та теми, винесені на самостійне опрацювання; вміє не досить вільно оперувати літературознавчими термінами та поняттями, орієнтуватися в світовому літературному процесі та здійснювати літературознавчий аналіз художніх текстів.

Оцінка «задовільно (D)» (64 – 73 бали) ставиться, якщо здобувач прочитав 70 % зазначених в списку художньої літератури творів, засвоїв не весь лекційний матеріал, не в повному обсязі опрацював матеріал практичних занять та теми, винесені на самостійне опрацювання; слабо оперує літературознавчими термінами та поняттями, орієнтується в світовому літературному процесі та здійснює літературознавчий аналіз художніх текстів.

Оцінка «задовільно (E)» (60 - 63 балів) ставиться, якщо здобувач прочитав не менш, ніж 50 % зазначених в списку художньої літератури творів, частково засвоїв лекційний матеріал, в недостатньому обсязі опрацював матеріал практичних занять та теми, винесені на самостійне опрацювання; погано оперує літературознавчими термінами та поняттями, не орієнтується у світовому літературному процесі та погано здійснює літературознавчий аналіз художніх текстів.

Оцінка «незадовільно (FX)» (35 – 59 балів) ставиться, якщо здобувач не прочитав або прочитав близько 25 % художніх творів, зазначених в списку літератури, засвоїв менш, ніж 25 % лекційного матеріалу, опрацював менш, ніж 25 % матеріалу практичних занять та тем, винесених на самостійне опрацювання; не вміє оперувати літературознавчими термінами та поняттями, аналізувати явища світового літературного процесу та здійснювати літературознавчий аналіз художніх текстів, що передбачені програмою.

Оцінка F (0 – 34 балів) або «незадовільно» виставляється у разі, якщо здобувач упродовж навчального семестру набрав недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання заліку.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Романтизм як літературно-мистецький напрям у німецькій, англійській, французькій, італійській та американських літературах. A romantika mint irodalmi és művészeti irányzat a német, angol, francia, lengyel és amerikai irodalomban.

Тема 1. Романтизм – напрям і стиль у літературі та мистецтві Європи та США першої половини XIX ст. A romantika irány és stílus Európa és az USA irodalmában és művészetében a XIX. század első felében.

А "romantika" kifejezés, a romantika jelentése Európa szellemi életében. A romantika nemzeti, műfaji, kronológiai változatai. A romantika filozófiai alapjai (természetes ember fogalma, természetkultusz, J.-J. Rousseau civilizációkritika; J. G. Herder folklorizmusa, I. G. Fichte abszolút „én” fogalma). A szentimentalizmus és a preromantika mint a romantika megjelenésének esztétikai előfeltétele.

Термін «романтизм», значення романтизму в духовному житті Європи XIX століття. Різноманітність національних, жанрових, хронологічних варіантів романтизму. Філософське підґрунтя романтизму (концепція природної людини, культ природи, критика цивілізації Ж.-Ж. Руссо; фольклоризм Й.Г. Гердера, концепція абсолютного «Я» І.Г. Фіхте). Сентименталізм та преромантизм як естетичні передумови виникнення романтизму.

Тема 2. Динаміка розвитку та специфічні риси німецького романтизму. A német romantika fejlődésének dinamikája és sajátosságai.

А жéнай iskola: a vezető képviselők kreativitásának sajátosságai. А *Novalis* kreativitása. *F. Hölderlin* művészi eredményei. Heidelbergi iskola. Кéső német romantika. *H. von Kleist* világnézeti tragédiája. *A. Chamisso* "Peter Shlemihl különös története". Az *E.T.A. Hoffmann* alkotó- és életútja. *H. Heine*.

Єнська школа: специфіка творчості провідних представників. Творчість Новаліса. Художні завоювання Ф.Гельдерліна. Гейдельберзька школа. Пізній німецький романтизм. Трагізм світовідчуття Г. фон Клейста. «Надзвичайна історія Петера Шлеміля» А. Шаміссо. Творчий та життєвий шлях Е.Т.А. Гофмана. Г. Гейне.

Тема 3. Розвиток англійської романтичної літератури. Az angol romantikus irodalom fejlődése.

Az angol romantika sajátosságai és főbb állomásai. Korai angol romantika, *W. Blake* munkássága. "Tavi iskola". Előszó *W. Wordsworth* Lírai balladáihoz, mint a romantika kiáltványa Angliában. *W. Wordsworth* dalszövegeinek fő témái és motívumai: a hazatérés motívuma, mint az angol nemzettudat meghatározó tényezője. *S.T. Coleridge*. Rege a vén tengerésről: a kompozíció jellemzői, a szimbolizmus és a moralizmus. А gondolkodás töredezettsége (befejezetlen versek *Christabel*, *Kubla Khan*). *J. G. Byron* a romantikus korszak költő-szimbóluma. А Childe Harold zárándokútja című költeménye egy új, "byroni" hős alkotása, egy fiatal utazó, aki tele van léttel és vágyakozással ölel át. А szerző képének, а lírai elvnek а szerepe а műben. *P.B. Shelley*. *P.B. Shelley* dalszövegeinek tematikus változatossága, hitvallása és filozófiai absztrakciója, а társadalmi és а személyes kombinációja. *J. Keats*. Мűvében а természet és а művészet témája (Óda egy csalogányhoz, Óda egy görög vázához). Az ókori és reneszánsz hagyományok szerepe. *M. Wollstonecraft Shelley*. А Frankenstein, avagy modern Prometheus című regény а felvilágosodás és а готікус regény hagyományainak ötvözeteként. *W. Scott* munkája. А kreativitás első korszaka а folklorgyűjtés (*Songs of the Scottish Border*), az ezek alapján romantikus versek alkotása (Az utolsó regös éneke, А тó asszonya): а középkor dicsőítése, szépirodalmi elem, helyi íz.

W. Scott történelmi regénye. А готікус regény szerepe а műfaj kialakulásában. *W. Scott* történelmi regényének szerkezeti jellemzői. А regények (*Waverly*, *Rob Roy*, *Puritánok utódai* stb.) középpontjában egymásnak ellentmondó történelmi események (háborúk, felkelések, politikailag instabil korszakok) állnak. А *Bronte* nővérek munkássága (*E. Bronte* Üvöltő szelek, *Ch. Bronte* Jane Eyre).

Своєрідність і основні етапи англійського романтизму. Ранній англійський романтизм, творчість В. Блейка. «Озерна школа». Передмова до «Ліричних балад» В. Вордсворта як маніфест романтизму в Англії. Основні теми й мотиви лірики В. Вордсворта: мотив повернення додому як визначальний для англійської національної свідомості. С.Т. Кольрідж. «Сказання про Старого Мореполавця»: особливості композиції, символіка та моралізм. Фрагментарність мислення (незавершені поеми «Крістабель», «Кубла Хан»). Дж. Г. Байрон – поет-символ романтичної епохи. Поема «Паломництво Чайльд-Гарольда» – створення нового, «байронічного», героя, пересиченого життям і обійнятого тугою молодого мандрівника. Роль образу автора, ліричного начала у творі. П.Б. Шеллі. Тематичне розмаїття лірики П.Б. Шеллі, її сповідальність та філософська абстрактність, поєднання суспільного та особистого. Дж. Кітс.

Тема природи і мистецтва в його творчості («Ода солов'ю», «Ода грецькій вазі»). Роль античних та ренесансних традицій. М. Шеллі. Роман «Франкенштейн, або Сучасний Прометей» як поєднання традицій просвітницького й готичного роману. Творчість В. Скотта. Перший період творчості – збирання фольклору («Пісні шотландського кордону»), створення романтичних поем на його основі («Пісня останнього менестреля», «Діва озера»): оспівування середньовіччя, елемент фантастики, місцевий колорит. Історичний роман В. Скотта. Роль готичного роману в становленні жанру. Особливості структури історичного роману В. Скотта. У центрі романів («Веверлі», «Роб Рой», «Пуритани» та ін.) конфліктні історичні події (війни, повстання, політично нестабільні епохи). Творчість сестер Бронте (Е. Бронте «Грозвий перевал», Ш. Бронте «Джейн Ейр»).

Тема 4. Французька романтична література. A francia romantikus irodalom.

A francia romantika nemzeti sajátossága. A romantika korai szakasza Franciaországban. A romantikus esztétika kialakulása *Madame de Staël* és *François-René de Chateaubriand*. Francia romantikus költészet (*Alphonse de Lamartine, A. de Vigny, A. de Musset, V. Hugo*). Francia romantikus lélektani regény (*Madame de Staël* Corinne, George Sand Indiana). **V. Hugo** a franciaországi romantikus mozgalom vezetője és teoretikusa. Előszó a Cromwell című drámához, mint a francia romantika kiáltványa. V. Hugo (Ernani, Ruy Blas) romantikus drámájának sajátossága. A történelmi haladás témája a Notre-Dame de Paris című regényben. A Nyomorultak többszólamú regényként, epikus regényként.

Національна специфіка французького романтизму. Ранній етап романтизму у Франції. Формування романтичної естетики в роботах Ж. де Сталь і Ф.Р. де Шатобріана. Французька романтична поезія (А. де Ламартін, А. де Вінї, А. де Мюссе, В. Гюго). Французький романтичний психологічний роман (Ж. де Сталь «Корінна», Ж. Санд «Індіана»). В. Гюго – голова й теоретик романтичного руху у Франції. «Передмова до драми «Кромвель» як маніфест французького романтизму. Своєрідність романтичної драми В. Гюго («Ернани», «Рюї Блаз»). Тема історичного прогресу в романі «Собор Паризької Богоматері». «Знедолені» як поліфонічний роман, роман-епопея.

Тема 5. Американська література доби романтизму. A romantika korszakának amerikai irodalma.

Szociokulturális helyzet az USA-ban a XIX. század elején. Az amerikai romantika feladatai és sajátosságai. A romantika fejlődésének fő szakaszai az USA-ban. A patriarchális Amerika romantikus poetizálása és az amerikai kortársak ironikus kigúnyolása *W. Irving* műveiben (Rip Van Winkle, The Legend of Sleepy Hollow). **J. F. Cooper**, a regényformák sokfélesége a szerző munkásságában (történelmi, tengerészeti, szatirikus, utópisztikus, társadalmi és hétköznapi regények). H. W. Longfellow munkássága. A Hiawatha ének című eposz: költői nyelv, vers nagysága. A transzcendentális mint az optimizmus irodalmi és filozófiai irányzata, az „önmagunkba vetett bizalom” tanítása (**R. Emerson, G. Thoreau**). **Edgar Allan Poe**. **E.A. Poe** novelláinak műfaji-tematikus eredetisége, érzelmek és logika, valóság és fantázia, ijesztő és komikus kombinációja az író művészi stílusának jellemzője. A késő-amerikai romantika kifejezése N. Hawthorne és H. Melville műveiben.

Соціокультурна ситуація в США на початку XIX ст. Завдання й специфіка американського романтизму. Основні етапи розвитку романтизму в США. Романтична поетизація патріархальної Америки та іронічне обігрування сучасників-американців в творчості В. Ірвінга («Ріп Ван Вінкль», «Легенда про Сонну Лоцину»). Дж. Ф. Купер, різноманітність романних форм у творчості автора (історичний, морський, сатиричний, утопічний, соціально-побутовий романи). Творчість Г. В. Лонгфелло. Епос «Пісня про Гайавату»: поетична мова, розмір віршування. Трансценденталізм як літературно-філософська течія оптимізму, вчення «довіри до себе» (Р. Емерсон, Г. Торо). Творчість Е.А. По. Жанрово-тематична своєрідність новелістики Е.А. По, поєднання емоцій та логіки, реальності та фантастики, страшного та комічного як особливість художньої манери митця. Пізній американський романтизм, його вираження в творах Н. Готорна та Г. Мелвілла.

Тема 6. Італійський романтизм. Az olasz romantika.

Az olasz romantika általános jellemzői. 1797-1815 év irodalma. U. Foscolo kreativitása. 1816-1848 év irodalma. Alessandro Manzoni történelmi dráma és történelmi regény szerzőjeként. Giacomo

Leopardi a romantika korszakának legjelentősebb olasz költője. Загальна характеристика італійського романтизму. Література 1797-1815 років. Креативність У.Фосколо. Література 1816-1848. Алессандро Манцоні як автор історичної драми та історичного роману. Джакомо Леопарді — найвизначніший італійський поет епохи романтизму.

Модуль 2. Реалізм як художній напрям в літературах країн Європи та США. A realizmus mint művészeti irány az európai országok és az USA irodalmában.

Тема 1. Література другої половини XIX ст.: загальні особливості, літературні напрями, стилі. A XIX. század 2. felének irodalma: általános jellemzők, irodalmi irányok, stílusok.

Realizmus a festészetben és a zenében. A realizmus mint esztétikai kategória és művészeti rendszer a modern irodalmi diskurzusban. A realizmus műfajai. A realista regényműfaj. Реалізм у живописі та музиці. Реалізм як естетична категорія та художня система в сучасному літературному дискурсі. Жанри реалізму. Жанр реалістичного роману.

Тема 2. Загальна характеристика англійського реалізму. Az angol realizmus általános jellemzői.

A viktoriánus korszak légköre és tükröződése a realista írók műveiben. Az angol realista regény és képviselői. C. Dickens kreatív fejlődésének fő tendenciái. W. Thackeray kreativitásának szakaszai. Nőírók Gaskell, G. Eliot. Thomas Hardy. A Tess of the d'Urbervilles a "karakterek és környezet" regénye. Тéma, probléma. Кéprendszer, a tárgyi-térvilág képe. A regény pszichológiája. A viktoriánus költészet (Tennyson, Robert és Elisabeth Browning, a preraffaeliták és a századvég költői). Атмосфера Вікторіанської доби та її відображення у творчості письменників-реалістів. Англійський реалістичний роман та його представники. Основні тенденції творчого розвитку Діккенса. Етапи творчості В. Теккерея. Письменниці Гаскелл, Г. Еліот. Томас Гарді. «Тесс із роду д'Ербервіллів» - роман «характерів і середовища». Тематика, проблематика. Система образів, зображення предметно-просторового світу. Психологізм роману.

Тема 3. Література Франції другої половини XIX ст. Загальна характеристика французького реалізму. Початок поезії модернізму. Кінець століття, декаданс, символізм. A XIX sz. második felének francia irodalma. A francia realizmus általános jellemzői. A modern költészet kezdete. Századvég, dekadencia, szimbolizmus.

A Parnasse. Stendhal, Prosper Mérimée, O. de Balzac, Émile Zola, Guy de Maupassant, Gustave Flaubert munkássága. *Bovariné* Н. Flauberttől, mint a realista lélektani regény új típusa. J. Verne a tudományos-fantasztikus próza megalapítójaként.

Парнас. Творчість Стендаля, О. де Бальзака, П. Меріме, Еміль Золя, Гі де Мопассана, Г.Флобера. «Пані Боварі» Г. Флобера як новий тип реалістичного психологічного роману. Ж.Верн як засновник науково-фантастичної прози.

Тема 4. Німецький реалізм. A német realizmus.

Сvájци проза (Keller). A novella (Theodor Storm). A nagyvárosi regény. Т. Fontane Frau Jenny Treibel című regénye: téma, problémák, képrendszer. Az írói stílus jellemző vonásai. Роман Т.Фонтане «Пані Женні Трайбль»: тематика, проблематика, система образів. Характерні особливості стилю письменника.

Тема 5. Американська література від реалізму до натуралізму. Az amerikai irodalom a realizmustól a naturalizmusig.

Az abolicionista irodalom hagyományai. G. Beecher-Stowe, Mark Twain, O. Henry munkássága. Традиції аболіціоністської літератури. Mark Twain regényének jelentősége. Творчість Г. Бічер-Стоу, Марка Твена, О.Генрі. Значення романістики Марка Твена.

Тема 6. Нова європейська драма: скандинавсько-бельгійський діалог (Moris Metterlinck, Генрік Ібсен). Új európai dráma: skandináv-belga párbeszéd (Maurice Maeterlinck, Henrik Ibsen).

Az „új dráma” jellemzői: új kérdések, új hős. Új színpadi nyelv keresése. Henrik Ibsen dramaturgiája. Maurice Maeterlinck kreativitása az „új dráma” kontextusában.

Характерологія “нової драми”: нова проблематика, новий герой. Пошуки нової сценічної мови. Драматургія Генріка Ібсена. Творчість Моріса Метерлінка в контексті “нової драми”.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
5-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Романтизм – напрям і стиль у літературі та мистецтві Європи та США першої половини XIX ст. A romantika irány és stílus Európa és az USA irodalmában és művészetében a XIX. század első felében.	7	2				5
Тема 2. Динаміка розвитку та специфічні риси німецького романтизму. A német romantika fejlődésének dinamikája és sajátosságai.	9	2	2			5
Тема 3. Розвиток англійської романтичної літератури. Az angol romantikus irodalom fejlődése.	13	4	4			5
Тема 4. Французька романтична література. A francia romantikus irodalom.	11	2	4			5
Тема 5. Американська література доби романтизму. A romantika korszakának amerikai irodalma.	9	2	2			5
Тема 6. Італійський романтизм. Az olasz romantika.	7	2				5
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	58	14	14			30
Модуль 2						
Тема 1. Література 2-ої пол. XIX ст.: загальна характеристика, літературні напрями, стилі. A XIX. század 2. felének irodalma: általános jellemzők, irodalmi irányok, stílusok.	7	2				5
Тема 2. Загальна характеристика англійського реалізму. Az angol realizmus általános jellemzői.	9	2	2			5
Тема 3. Література Франції другої половини XIX ст. Загальна характеристика французького реалізму. Початок поезії модернізму. A XIX sz. második felének francia irodalma. A francia realizmus általános jellemzői. A modern költészet kezdete. Századvég, dekadencia, szimbolizmus.	15	4	6			5
Тема 4. Німецький реалізм. A német realizmus.	7	2				5
Тема 5. Американська література від реалізму до натуралізму. Az amerikai irodalom a realizmustól a naturalizmusig.	13	4	4			5
Тема 6. Нова європейська драма: скандинавсько-бельгійський діалог (Моріс Метерлінк, Генрік Ібсен). Új európai dráma: skandináv-belga párbeszéd	9	2	2			5

(Maurice Maeterlinck, Henrik Ibsen).						
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	62	16	16			30
Разом за семестр	120	30	30			60
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
5-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Романтизм – напрям і стиль у літературі та мистецтві Європи та США першої половини XIX ст. A romantika irány és stílus Európa és az USA irodalmában és művészetében a XIX. század első felében.	8	2				6
Тема 2. Динаміка розвитку та специфічні риси німецького романтизму. A német romantika fejlődésének dinamikája és sajátosságai.	8					8
Тема 3. Розвиток англійської романтичної літератури. Az angol romantikus irodalom fejlődése.	10		2			8
Тема 4. Французька романтична література. A francia romantikus irodalom.	10					10
Тема 5. Американська література доби романтизму. A romantika korszakának amerikai irodalma.	10					10
Тема 6. Італійський романтизм. Az olasz romantika.	10					10
Разом за модуль	56	2	2			52
Модуль 2						
Тема 1. Література 2-ої пол. XIX ст.: загальна характеристика, літературні напрями, стилі. A XIX. század 2. felének irodalma: általános jellemzők, irodalmi irányok, stílusok.	10	2				8
Тема 2. Загальна характеристика англійського реалізму. Az angol realizmus általános jellemzői.	8					8
Тема 3. Література Франції другої половини XIX ст. Загальна характеристика французького реалізму. Початок поезії модернізму. A XIX sz. második felének francia irodalma. A francia realizmus általános jellemzői. A modern költészet kezdete. Századvég, dekadencia, szimbolizmus.	12		2			10
Тема 4. Німецький реалізм. A német realizmus.	14					14
Тема 5. Американська література від реалізму до натуралізму. Az amerikai irodalom a realizmustól a naturalizmusig.	14					14
Тема 6. Нова європейська драма: скандинавсько-бельгійський діалог (Моріс Метерлінк, Генрік Ібсен). Új európai dráma: skandináv-belga párbeszéd (Maurice Maeterlinck, Henrik Ibsen).	6					6

Разом за модуль	64	2	2			60
Разом за семестр	120	4	4			112

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Романтичне двосвіття в новелах Е.-Т.-А. Гофмана «Малюк Цахес» і «Золотий горщик». Роман Е.Т.А. Гофмана “Життєві погляди кота Мурра”. Romantikus két világ E.-T.-A. Hoffmann novelláiban A kis Zaches, más néven Cinóber és Az arany virágcserep. E.T.A. Hoffmann Murr kandúr életszemlélete regénye.	2	
2	Поєма Дж. Г. Байрона «Паломництво Чайльд-Гарольда» як новий тип поеми. J. G. Byron Childe Harold zarándokútja című költeménye, mint új típusú vers.	2	2
3	Роман «Франкенштейн, або Сучасний Прометей» М. Шеллі як поєднання традицій просвітницького й готичного роману. Візуальні інтерпретації твору в кінематографі. M. Shelley Frankenstein avagy Modern Prometheus című regénye a felvilágosodás és a gótikus regény hagyományainak ötvözeteként. A mű vizuális értelmezései a filmművészetben.	2	
4	Романтична картина світу в романах В. Гюґо «Собор Паризької Богоматері», «Знедолені». Romantikus világgép V. Hugo A párizsi Notre-Dame, A nyomorultak című regényeiben.	2	
5	Романтична драма В.Гюґо «Ернані». V. Hugo Ernani című romantikus drámája.	2	
6	Художня специфіка та мотивний комплекс творчості Е.А. По. Az E.A. Poe műveinek sajátossága és motívumkomplexuma.	2	
7	Гуманістичні традиції та їх утілення у повісті Ч.Діккенса «Різдвяна пісня у прозі». A humanista hagyományok és megtestesülésük C. Dickens Karácsonyi ének prózában című regényében.	2	
8	Роман Г.Флобера «Пані Боварі». H. Flaubert Bovariné című regénye.	2	2
9	Новелістика Гі де Мопассана. Guy de Maupassant novellái.	2	
10	Натуралізм у французькій літературі. Творчість Еміля Золя. Naturalizmus a francia irodalomban. Emile Zola munkássága.	2	
11	«Пригоди Тома Соєра» Марка Твена: поетика роману. Mark Twain Tom Sawyer kalandjai: a regény poétikája.	2	
12	Новелістика О.Генрі. O. Henry novellái.	2	
13	Втілення принципів символістської драми у п'єсі М.Метерлінка «Синій птах». A szimbolista dráma elveinek megtestesülése M. Maeterlinck A kék madár című darabjában.	2	
Разом		26	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Прочитання художніх текстів зі списку обов'язкової	30	60

	літератури. Підготовка читацького щоденника. Szépirodalmi szövegek olvasása a kötelező irodalom jegyzékéből. Olvasónapló készítése.		
2	Творчість і трагедія Г. фон Клейста. Н. von Kleist munkássága és tragédiája.	2	4
3	Проблема емансипації жінки в романі Жорж Санд «Індіана». A női emancipáció problémája George Sand "Indiana" című regényében.	2	4
4	Проблематика роману Шарлотти Бронте «Джейн Ейр». Charlotte Brontë Jane Eyre című regényének problematikája.	2	4
5	Пенталогія Дж.Ф.Купера про Шкіряну Панчоху: «Останній з могикан». J.F. Cooper pentalogiája a bőrharisnyáról: Az utolsó mohikán.	2	4
6	Міфопоетична концепція «Пісні про Гайавату» Г. Лонгфелло. Н. Longfellow Hiawata mitopoétikus koncepciója.	2	4
7	Італійська тема у творчості Ф.Стендаля. «Ваніна Ваніні» — ескіз до «Червоного і чорного». Olasz téma F. Stendhal művében. A Vanina Vanini a Vörös és fekete vázлата.	2	4
8	Проспер Меріме — майстер психологічної новели. Відображення корсиканських звичаїв у новелі «Матео Фальконе». Prosper Merimet a pszichológiai novella mestere. Korzikai szokások tükré a Mateo Falcone című novellában.	2	4
9	Пантеїстичний світ поезії Волта Вітмена. Walt Whitman költészetének panteista világa.	2	4
10	Філософія Оскара Вайлда в романі «Портрет Доріана Грея». Oscar Wilde filozófiája a Dorian Gray képe című regényben.	2	4
11	Підготовка до практичних занять. Felkészülés a gyakorlati órákra.	8	16
	Разом	60	112

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Технічні засоби: офісні додатки, електронне навчання в середовищі Moodle, сайт електронного навчання УжНУ (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>), Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проєктор.

Програмне забезпечення: Microsoft Office (Word, PowerPoint).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія світової літератури. XIX сторіччя. Методичний посібник для студентів освітньої програми «Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін – угорська)» / Уклад. О. Талабірчук. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2023. 52 с. (угорською мовою).
2. Az angol irodalom története. Az 1640-es évektől az 1830-as évekig. Szerkesztette: Komáromy Zsolt, Gárdos Bálint és Péti Miklós. Budapest, 2021.
3. A francia irodalom története. Szerk. Maár Judit. Bp., ELTE Eötvös-ELTE BTK, 2011.
4. Világirodalom. Főszerk. Pál József. Bp., Akadémiai kiadó, 2012. 1072 o.

5. Вишницька Ю.В., Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури межі ХІХ–ХХ століть: навч.-метод. посібник для студентів. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 304 с.
6. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Доба реалізму: навч. посіб. для студ. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с.

Допоміжна література

1. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
2. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: підручник. Тернопіль, 2001. 416 с.
3. Дальничук О.М. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХІХ століть. Класицизм. Бароко. Просвітництво. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Навчальний посібник. Гельветика, 2020. 140 с.
4. Angol romantika: esszék, naplók, levelek, vál. Szerk. Péter Ágnes. Bp., 2003.
5. Bollobás Enikő. Az amerikai irodalom története. Bp., Osiris, 2008.
6. Forradalom és retorika. Tanulmányok az angol romantikáról. Szerk. Péter Ágnes- Gárdos Bálint, Bp., L'Harmattan, 2008.
7. Madarász Imre. Az olasz irodalom története. Attraktor, 2003.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Е-бібліотека «Чтиво» <http://chtyvo.org.ua/>
2. Hegedüs Géza: <http://mek.niif.hu/01300/01391/html/index.htm>
3. <https://www.literatura.hu/irok/irok.html>
4. <http://enciklopedia.fazekas.hu/irodalom/Romantika-vilag.htm>
5. <https://vilagirodalom.lap.hu/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)